

تاریخ دریافت مقاله: ۹۱/۱۰/۲۶

تاریخ پذیرش نهایی: ۹۱/۱۲/۹

علی‌رضا بهرمان^۱

بررسی علمی-آزمایشگاهی شیوه طلاکاری تزیینات حرم مطهر مولای متقیان علی(ع)

چکیده

مطالعه پیش رو، پژوهشی است علمی-آزمایشگاهی که برای بازشناسی یکی از فنون هنری صنعتی فراموش شده جهان باستان انجام پذیرفته است. در جهان باستان از این فن به‌طور گسترده برای ساخت آثار هنری و تزیینی استفاده می‌شده است. صنعتگران هنرمند باستانی با استفاده از این فن بر روی مصنوعات هنری که از جنس فلزاتی چون مس و نقره ساخته می‌شد، پوششی از جنس طلا ایجاد می‌کرده‌اند تا آنها جلوه‌ای طلاگونه پیدا نمایند. این فن که حدود ۲۰۰۰ سال قبل توسط انسان کشف گردید حتی تا قرون متأخر مورد استفاده قرار گرفته می‌شد. این پژوهش که با هدف بازشناسی رموز این فن طراحی شده است با مطالعه آزمایشگاهی نمونه‌های تاریخی آغاز گردید و با ساخت نمونه‌های جدید که بر بستر دانش سنتی ملغمه ساخته شدند، ادامه یافت. در فرآیند این پژوهش، فن پوشش‌دهی طلا بر روی فلز پایه با روش ملغمه بازشناسی گردید و سپس ویژگی‌های فنی آن همچون شناسایی مکانیزم تشکیل لایه طلا و چسبندگی آن بر فلز پایه، شناسایی مقاومت لایه طلا در شرایط محیط طبیعی و همچنین سنجش ضخامت لایه پوشش طلای تشکیل شده با این روش مورد مطالعه و ارزیابی قرار گرفت. در پایان پژوهش، این فن به‌عنوان روشی با قابلیت‌های کاربردی مناسب معرفی گردید و از آن در بازپیرایی تزیینات طلاکاری یکی از مهم‌ترین بناهای مذهبی شیعیان مورد استفاده قرار گرفت.

کلیدواژه‌ها: فلزکاری، ملغمه، پوشش فلزی، آلیاژ، حفاظت.

۱. مربی پژوهشگاه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، دکتری مرمت آثار تاریخی، استان تهران، شهر تهران
E-mail: Alireza_bahreman2002@yahoo.com